

Skolla te portkannunit

ISTITUTO COMPRENSIVO
SCUOLA DELL'INFANZIA, PRIMARIA, SECONDARIA DI I°GRADO
DI PORTOCANNONE

Project: RRIDHNI QERE ME HARE
Progetto: "Correte carri con gioia"
STILATO E TRADOTTO DALLA FUNZIONE STRUMENTALE
Viti skollës 2009/010
a.s.2009/2010- Progetto pluriennale

INSEGNANTI COINVOLTE: AVOCONE S., DI SALVO G., MIOZZA L., OCCHIONERO A.,
RANELLI A., VASILE A., VASILE L.

dhe me hare si edhe të bëhet m'í fortë identiteti kulturor.

L'istituto Comprensivo di Portocannone propone ancora una volta il progetto arbereshe, in continuità con quelli realizzati nei precedenti anni scolastici, per cercare di recuperare interesse tramite un percorso che individui e rappresenti gli elementi della storia, della cultura, della lingua e soprattutto delle tradizioni. Le tradizioni che percorrono i paesi arbereshe del Molise collegando le generazioni di oggi a quelle del passato in una continuità di vita e di storia. Esse hanno radici lontane e manifestano lo spirito religioso che è l'amalgama e l'aggregazione spirituale e morale delle nostre comunità.

Il fiore all'occhiello di Portocannone è la tradizionale corsa dei carri trainata da buoi. E' una tradizione fortemente radicata, già da piccoli i bambini tifano per l'uno o l'altro carro e portano con orgoglio i colori che rappresenta il partito che amano e difendono con grande accanimento. Con questo progetto si desidera, oltre a far conoscere nei suoi vari aspetti la tradizione, inculcare nei bambini e nei ragazzi il senso della competizione pacifica e gioiosa.

Istituti Komprensiv të Portkanunit edhe një herë nxjerr projektin arbëresh, pas atyre që u bërën te vitet më parë ndë skollë, kjo pë' të kërkohet të mirret prapë interes, me një rrugë që të zumbulonj dhe të përfaqësonj gjërat e storjes, kulturës, të

gjuhës dhe më shumë së gjithë të traditavet.

Traditat e horëvet arbëreshe të Molizit lidhënjën brezat të sondës me ata të së shkuorës me një të zgjatur gjelle dhe storje. Ata kanë rrënjë të vjetra dhe bënënjën të dallje shpirti religjözë i cili është përzjerja dhe të lidhurit shpirtërore dhe morale të bashkësivet tona.

Lulja m'e bukur e Portkanunit është tradita e të rrjedhurit e qerrevet me qe. Ishtë një traditë e rrënjosur fortë, dhe kur që janë fëmijë, njerëzit marrën pjesë me një ose me një tjetër qerre, dhe veshnjën copat e ngjyera që ka partiti të cilin e duonë dhe e mburonjën me gjithë zëmër.

Me këtë projekt sëdrohet, nxjerrur të bëhet e njohur gjithë anët e traditës, të vëhet ndë kokë fëmijvet karakterin e garës me paqe

METODO

L'insegnamento della lingua di minoranza deve tendere a decodificare il vissuto dei ragazzi e configurarsi in una situazione in cui l'alunno è sempre visto come soggetto sociale, che vive in un contesto. Una lingua potrà vivere solo se sarà insegnata, poiché si sa che la scrittura dura più della parola. Quindi, salvaguardare la cultura di minoranza significa insegnare la lingua materna, in questo caso quella arbëreshe. Gli studenti dovranno sviluppare la competenza del leggere e dello scrivere una lingua che già parlano o che sentono parlare, ed eventualmente con l'aiuto dei docenti devono operare restauri linguistici e immissioni di termini locali ormai in disuso. Gli obiettivi del progetto saranno raggiunti attraverso un metodo didattico basato sulla diretta partecipazione di ciascun allievo alle esperienze di ricerca e di intervento, sia a livello individuale, che di gruppo. Gli alunni della Scuola dell'infanzia, Primaria e Secondaria di I grado sono i soggetti coinvolti nel progetto. Il progetto, attraverso il recupero dell'oralità e l'acquisizione di materiale legato alle attività tradizionali, intende avviare i ragazzi alla riappropriazione linguistica. Quindi, attraverso un dialogo intergenerazionale (fra giovani ed anziani) si approfondirà la conoscenza della propria storia, dei propri usi, etc. e si educerà all'orgoglio della propria etnia, per essere così capaci ed aperti ad accettare l'altro e la sua diversità. Inoltre si arricchirà la scuola della disponibilità di materiale di base per gli anni scolastici futuri. vegjëlit dhe të zërë vend ndë një situatë ndë të cilën nxënësi është po i dukur si

La lingua arbëreshe si è tramandata oralmente per più di cinquecento anni. Ancora oggi l'Istituto Comprensivo di Portocannone propone un progetto, in continuità con quelli realizzati nei precedenti anni scolastici, per trovare e/o recuperare interesse e punti di contatto con il mondo dei giovani in età scolare. Ciò tramite un percorso che individui e rappresenti gli elementi caratterizzanti della storia, della cultura, delle tradizioni della lingua arbëreshe.

Classi

Metodo Të mësuojturit e gjuhës minoritare ka të veje të shifroje gjellën e bërë 'ka të subjekt shoqëror, i cili rron brënda një konteksti i caktuar. Një gjuhë mund rroje vetëm ndë ajo do të mësohet, pse dihet që të shkruojturit mbjettet më shumë se fjala. Pra, të rruhet kultura e pakicës vjen ma thënë të mësohet gjuha e mëmës, sikundra tek ne gjuhën arbëreshe. Nxënësit ka të zgjironjën kompetencën me të lexuojturit dhe të shkruojturit një gjuhë që ata flasën ose që gjegjënjën folur, dhe ndonjëherë me të ndihurit e profesorëvet ka të ndreqënjën të shtrëmburat gjuhësore dhe ka të marrën prapë fjalë të vendit që ngë thuhën më. Objektivat e projektit do t'errehen me një metod didaktik që sheh pjesëmarrjen e cilido nxënësi me eksperjenjat e kërkimit dhe të ndërhyrjes, do si individ, si edhe ndë grup. Nxënësit e skollës së Fëmijerisë, të nivelit të parë dhe të dytë të gradit të parë janë subjektet të përfshira te projektit. Projektit me të marrurit prapë të folurit dhe të ngavnjejturit e materialit lidhur me aktivitetet tradicionale, do të vurrë fëmijët ndë rrugën e të folurit gjuhën. Pra, me një dialog ndërbrezash (pleq dhe të rinj) do të njihet më mirë storja jone, zakonet tona etj. dhe do të edukohen të venjën kokëlartë për etninë e tyre, të jenë më të zgjuora dhe të hapura të presën mirë tjetrin i cili nëng është si ata. Për më shumë skolla do të bëgatet dhe do të ketë materiale rrënj për vitet skollorë të ardhëshme. Ndë fund, përfshirja e familljevet të cilat do të jenë bënë të ndërgegjurë për sa vjen të rruoç këtë bëgatje e madhe kulturore dhe sa ngë mund thuhet që ngë duhet.

Scuola dell'infanzia:

1^ Sezione: alunni di 5 anni

2^ Sezione: alunni di 5 anni

3^ Sezione: alunni di 5 anni

4^ Sezione: alunni di 5 anni

Scuola Primaria:

Classe 1^A

Classi 3^ A

Scuola Secondaria di I° Grado:

Classi:

G'juha arbëreshe u mësua, pé më shum ke pesqínd vitra, mëse tua kushlluòr.
Edhè nàni, skolla te Porkanúnit bèn një projekt, gjar tjerit vitra, pé t'fèrndòhemj me vàshazt e djalrat që venjën te skolla ashtù mësonjën e njohnjën storien, usënzat e gjuhën arbëreshe.

Klast
Skolla të vashazt e djalrat t' vëgjli

Finalità

Recupero e tutela della cultura del mondo arbëreshe: storia, lingua e tradizioni;
Rafforzare l'identità culturale, personale e sociale
Acquisire sensibilità ed interesse per le tradizioni del proprio paese
Ricostruire storia e tradizioni arbëreshë legate all'esperienza personale, familiare e sociale ed inserirle opportunamente nella Storia Nazionale Italiana
Valorizzare ed utilizzare le risorse ambientali, culturali e strumentali del territorio
Riconoscere e saper utilizzare elementi linguistico-culturali propri della cultura Arbëreshë

Attività

Scuola dell'infanzia:

- Realizzazione di schede
-      cartelloni
-      elaborati grafici
- poesie
- filastrocche
- manipolazioni di diversi materiali

E dita sèziun: vashazt e djalrat që kan pes viet
E treta sèziun: vashazt e djalrat që kan pes viet

E para pjès të skolls

E para class 1
T tretë class 3

E dita pjès të skolls

T' class

Çë ka mësòhet

Ruomj e mbamj culturën arbëreshe: storjen, g'jukën e usënzat
Bëmi më të fort gjuhën jone, atën që dijmi, kush imi e si rromj
Mbamj me shëndet gjuhën e tradizjunat të Porkanunit
Ka vemj prapa te vitrat pé t' dijmi kana vimj e rrënjët të tona
Rëbëmj storjen e usënzat arbëreshe, të gjërivet, e t' kërshtervet e i vumj brënda storjes e Lëtijnjet
Ka njohëmj te ku rrimj e ka zëmj atën që na jep dheu torna horës
Ka njohëmj e ka kujëtomj gjuhën pé most harromj culturën e gjuhën arbëreshe

Scuola Primaria:

- L'alfabeto arbëreshe murale con immagini e parole da disegnare, scrivere e leggere
- Narrazione e ricostruzione di storie, leggende sulla tradizionale corsa dei carri

- Schede da completare per

discriminare e utilizzare correttamente "è" come verbo ed "e" come congiunzione

Skolla të vëshazt e djalrat t' vëgjli

- Tua bëjturë schëda
- ● cartëllune
- ● dhësnje
- poeziët
- ● rrima
- ● tua tundur gjëre

□ ■ □ Schede da completare per usare correttamente "ho" oppure la congiunzione "o"

■ □ Redazioni di testi e didascalie in lingua

Filastrocche

Ascolto ed esecuzione di canti tipici

Interviste, raccolta ed elaborazione di dati per l'arricchimento della tradizione più sentita, produzione di grafici

■ La storia del Molise e le tradizioni popolari di

Metodologia

Lecture e ascolto in lingua con docenti di madrelingua dell'istituto e con esperti di lingua arbëreshe

Lavori di gruppo curricolari ed extracurricolari

Dialoghi collettivi ed individuali

Utilizzo della lingua minoritaria per l'insegnamento dei contenuti curricolari

Verifica e valutazione

Si effettueranno verifiche formative e sommative, periodiche e finali, orali e scritte

Per le verifiche si farà ricorso a colloqui, discussioni, produzioni di immagini, lettura, comprensione di testi e loro rielaborazione.

E para pjës të skolls

◆ Dhësnjet e fjalët lixhuòr të Alfabëtìt albëreshe vjerrur te mùri

◆ Ka thonjën e ka kuqonjën fjalt e dhësnjet te storjevet e qerrevet te hors jone

◆ Ka mbushen fojllt pë t' mësohet mirë "ist" o "e" cë lidhën

Portocannone

Çë ka bëhet

□□□ ■ Ka mbushen fojllt

■ Ka gjëhen fjalt tua luòjtur

■ Ka miret vesh e ka thuhën kënkazt arbëreshe

■ Tualipur gjindjavet e bjedhur pë t' njhet më mir hora e tadizjuna e usënzat të Porkanunit

Si ka shurbëmj

Lixhòurt e marrur veshjë mjështrat e prëfsurt të sholls e atà cë dinjën gjuhën arbëreshe

Shubërtirët gjëth bashk menátet e shkuormjezdítet Kushuòjturit gjëth bashk e vetëm

Kushuòjtur g'juhn arbëreshe pë t' mësonjën tjert mbiçe.

Çë mësovën

Vëshazt e djalrat te skolls te fundi projectit ka bëjn prove me g'juh e me të shkuojrturit, ka shurbëjn me koç të kapirjn atën cë lixhònjën.

Mjështrat e prëfsurt kat varrejn ndë gjith vëshazt e djalrat mësovën cë duhet.

Valutazione formativa in

riferimento agli obiettivi.

Materiali

Libri di grammatica arbëreshe
Vocabolari arbëreshe-italiano e
italiano- arbëreshe da acquistare
Materiale di cancelleria
assortito per la realizzazione delle attività proposte
Lettori cd musicali
Realizzazione del sito web

Disseminazione

Il nostro Istituto prevede la realizzazione di un sito web, consultabile in internet, per rendere fruibili a tutti il percorso effettuato e la condivisione dei lavori prodotti.
Inoltre a conclusione del progetto verrà realizzato un opuscolo cartaceo sulle attività progettuali svolte e distribuito gratuitamente a tutte le scuole della comunità arbëreshe molisane e a chiunque ne faccia richiesta per un proficuo scambio di idee e di collaborazione.

Çë na duhet

Lìbërat arbëreshe
Ka blemj fjalor arbëresh të Mulizit
pë prjèrmi fjalët arbërisht-lëtisht e
lëtisht- arbërisht
Mbìçet çë duhen pë t'bëhet
shubërtira
Radj të gjegjën kënkazt
Ka bëhet siti internet

Si ka duftòmj

Pë dùken gjith mbashàtat çë bëhen i vùmj te një sitë te 'internet' e, kush do, shehë gjithsèna e gjithsordëhèr.
Kur shubërtira sòset bëmj një libër e ja ndàmj frëngu gjithve skollvet e mulizit e tjervet njari çë na e lipnjën pë t' skanjomi mbiçe.
Ndë fund bëmj edhè një të duftuòr te skolla Porkanúnit të gjëth fatet ç'u bëhen.

